

PÓST- OG FJARSKIPTASTOFNUN

JÖFNUNARSJÓÐUR

**Skýrsla um jöfnunarsjóð alþjónustu
fyrir árið 2010**

Desember 2011

EFNISYFIRLIT

1.	Inngangur	3
1.1.	Almennt	3
1.2.	Alþjónusta	3
1.3.	Um jöfnunarsjóð	4
1.3.1.	Álagningarprósenta jöfnunargjalds	4
1.4.	Markaðshagur og fl.	4
2.	Umsóknir um framlög úr jöfnunarsjóði vegna ársins 2010	5
2.1.	Mál fyrir dómstólum	5
3.	Yfirlit yfir álagningu á fjarskiptafyrirtæki	6
3.1.	Yfirlit yfir álagningu, breytingar, afskriftir og innheimtu á árinu 2010	6
3.2.	Staða jöfnunarsjóðs	7
4.	Lokaorð	8

1. Inngangur

1.1. Almenn

Póst- og fjarskiptastofnun er vörslu- og umsýsluaðili jöfnunarsjóðs samkvæmt 22. gr. laga um fjarskipti nr. 81/2003, (hér eftir fjarskiptalög). Jöfnunarsjóður er aðskilinn frá fjárhag Póst- og fjarskiptastofnunar og hefur sérstakt fjárlaganúmer.

Samkvæmt 6. mgr. 22. gr. fjarskiptalaga skal Póst- og fjarskiptastofnun birta upplýsingar um útreikning kostnaðar vegna alþjónustukvaða, sundurliðaðan lista yfir einstakar greiðslur fyrirtækja í jöfnunarsjóð og skrifa greinargerð um þann ávinning sem stofnunin telur að fjarskiptafyrirtæki sem veita alþjónustu hafi haft af því að veita þjónustuna. Póst- og fjarskiptastofnun birtir nú í fimmta sinn yfirlitsskýrslu um framlög fjarskiptafyrirtækja í jöfnunarsjóð, ásamt yfirliti yfir þær skuldbindingar sem fallið hafa á jöfnunarsjóð.

Þá verður einnig fjallað um framvindu málareksturs Símans á hendur jöfnunarsjóði vegna kröfu Símans um greiðslu dráttarvaxta vegna ákvarðaðs framlags vegna alþjónustukvaðar á árinu 2005, nánar tiltekið veitingu gagnaflutningsþjónustu með 128 kb/s flutningsgetu, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar nr. 1/2007.

1.2. Alþjónusta

Við afnám einkaréttar á fjarskiptaþjónustu þann 1. janúar 1998, varð til nýtt hugtak í fjarskiptarétti svokölluð alþjónusta. Með alþjónustu er leitast við að jafna aðgang landsmanna að tiltekinni lágmarks fjarskiptaþjónustu óháð búsetu. Núgildandi reglur um alþjónustu eru í VI. kafla laga um fjarskipti nr. 81/2003 og í reglugerð um alþjónustu nr. 1356/2007.

Póst- og fjarskiptastofnun er heimilt að útnefna einn aðila eða fleiri til þess að bjóða alþjónustu á ákveðnum svæðum eða eftir þjónustutegundum.

Eftirfarandi þjónusta er nú skilgreind sem alþjónusta, sbr. 3. mgr. 19. gr. fjarskiptalaga, sbr. 4. gr. reglugerðar um alþjónustu:

- Almenn talsímaþjónusta
- Handvirk þjónusta (aðstoð talsímavarðar)
- Þjónusta við öryrkja eða notendur með sérstakar þjóðfélagsþarfir
- Gagnaflutningsþjónusta með 128 Kb/s flutningshraða
- Aðgangur að símaskrá með öllum símanúmerum og upplýsingaþjónusta um öll símanúmer
- Almenningssímar
- Aðgangur að neyðarþjónustu og svörun neyðarsímtala

Þau fyrirtæki sem í dag hvílir á skylda til að veita alþjónustu samkvæmt fjarskiptalögum eru Neyðarlínan ohf., Míla ehf., Síminn hf. og Já Upplýsingaveitur ehf. Öllum fyrirtækjunum ber að veita þjónustu um allt land.

1.3. Um jöfnunarsjóð

Fjarskiptafyrirtæki sem á hafa verið lagðar alþjónustuskyldur geta sótt um framlag úr jöfnunarsjóði til Póst- og fjarskiptastofnunar.

Til að standa straum af fjárframlagi til fjarskiptafyrirtækja er innheimt jöfnunargjald á bókfærða veltu fjarskiptafyrirtækja sem starfrækja fjarskiptanet eða þjónustu.

Jöfnunargjald sem skattstjórar leggja á og innheimta af fjarskiptafyrirtækjum er svokallaður veltuskattur, sbr. 22. gr. fjarskiptalaga.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 22. gr. fjarskiptalaga kveður á um gjaldstofn jöfnunargjalds, álagningarprósentu og endurskoðunarhlutverk Póst- og fjarskiptastofnunar. Ákvæðin hljóða svo:

„Skal jöfnunargjald lagt á fjarskiptafyrirtæki sem starfrækja fjarskiptanet eða þjónustu í hlutfalli við bókfærða veltu þessarar starfsemi. Með bókfærðri veltu er átt við rekstrartekjur sem fjarskiptafyrirtæki hefur af umræddri starfsemi hér á landi.

Jöfnunargjald samkvæmt lögum þessum skal nema 0,10% af bókfærði veltu skv. 2. mgr. Skal fjárþörf vegna alþjónustu endurskoðuð árlega af Póst- og fjarskiptastofnun og niðurstaða þeirrar endurskoðunar ásamt tillögu um breytt gjaldhlutfall, ef þörf þykir, lögð fyrir samgönguráðherra...“

Ofangreint ákvæði felur í sér skattlagningarheimild og skilgreinir gjaldanda, skatthlutfallið og skattstofninn. Skattstofninn er bókfærð velta, þ.e. rekstrartekjur af fjarskiptastarfsemi hér á landi.

1.3.1. Álagningarprósenta jöfnunargjalds

Á árinu 2010 var álagningarprósenta jöfnunargjalds 0,10% af bókfærði veltu fjarskiptafyrirtækja.

Um álagningu og innheimtu, þ.m.t. fyrirframgreiðslu, jöfnunargjalds fer samkvæmt ákvæðum VII.-XIV. kafla laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, með síðari breytingum, eftir því sem við á og skulu innheimtuaðilar standa Póst- og fjarskiptastofnun skil á innheimtum gjöldum mánaðarlega, sjá nánar 22. gr. fjarskiptalaga.

1.4. Markaðshagur og fl.

Með lögum nr. 78/2005 var 21. gr. fjarskiptalaganna breytt á þann veg að ef fjarskiptafyrirtæki telur að alþjónusta sem því er gert skylt að veita, sbr. 20. gr., sé rekin með tapi og ósanngjörn byrði á fyrirtækinu geti það sótt um til Póst- og fjarskiptastofnunar að því verði með fjárframlögum tryggt eðlilegt endurgjald fyrir þá starfsemi sem um ræðir. Póst- og fjarskiptastofnun skal við útreikninga á kostnaði við alþjónustu m.a. taka mið af markaðsávinningi af því að veita þjónustuna. Í 11. gr. reglugerðar nr. 1356/2007 um alþjónustu eru settar nánari leiðbeiningar varðandi útreikning á kostnaði við alþjónustu.

Í 1. mgr. 11. gr. reglugerðarinnar er fjallað um rétt alþjónustuveitanda til að sækja um fjárframlög ef það tap sem er á þjónustunni er ósanngjörn byrði á fyrirtækinu. Þá er í 2.

mgr. kveðið á um fyrir hvaða tíma þarf að vera búið að sækja um fjárframlög og í 3. mgr. er kveðið á um hvaða upplýsingar skulu fylgja umsókn um fjárframlag úr Jöfnunarsjóði.

- greinargóð lýsing á þeirri starfsemi sem sótt er um framlag fyrir.
- nákvæmar upplýsingar um hvert rekstrartapið af starfseminni er og hvernig það sundurliðast.
- greinargerð um á hvern hátt rekstrartapið er ósanngjörn byrði á fjarskiptafyrirtækinu.
- upplýsingar um hvernig bókhaldslegum aðskilnaði er háttað hjá fyrirtækinu, sbr. 6. mgr. 21. gr. fjarskiptalaga.

2. Umsóknir um framlög úr jöfnunarsjóði vegna ársins 2010

Með ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 15/2010 var Neyðarlínunni ákvarðað framlag úr sjóðnum fyrir árið 2010 að upphæð 38.230.601 kr. og eru þetta einu skuldbindingarnar sem fallið hafa á sjóðinn á árinu 2010.

2.1. Mál fyrir dómstólum.

Ágreiningur hefur verið uppi á milli Símans og jöfnunarsjóðs um það hvort greiða ætti dráttarvexti af ákvörðuðu framlagi til Símans, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar nr. 1/2007. Fyrirtækið stefndi Póst- og fjarskiptastofnun fyrir hönd jöfnunarsjóðs til greiðslu dráttarvaxta vegna þess framlags sem fyrirtækinu var ákvarðað með úrskurði úrskurðarnefndar nr. 1/2007. Krafa Símans var að jöfnunarsjóður alþjónustu verði dæmdur til að greiða fyrirtækinu kr. 163.233.277, ásamt dráttarvöxtum frá 10. nóvember 2007 til greiðsludags, allt að frádreginni innborgun þann 26. febrúar 2009 að fjárhæð kr. 163.233.277, sem dragast skyldi frá kröfunni miðað við stöðu hennar á innborgunardeg.

Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur, dags. 25. júní 2010 var Póst- og fjarskiptastofnun f.h. jöfnunarsjóðs alþjónustu, sýknuð af kröfu Símans um greiðslu dráttarvaxta af ákvörðuðu framlagi til handa fyrirtækinu vegna veitingar gagnaflutningsþjónustu með 128 Kb/s flutningsgetu. Hið ákvarðaða framlag var til komið vegna alþjónustukvaðar á fyrirtækið á árinu 2005. Með dómi Hæstaréttar nr. 500/2010, uppkveðnum 14. apríl 2011 var málinu vísað frá héraðsdómi vegna brests á aðildarhæfi.

Með stefnu dags. 14. október 2011, höfðaði Síminn nýtt mál gegn íslenska ríkinu og er hún í megindráttum efnislega samhljóða fyrri stefnu, nema hvað breytingar hafa verið gerðar á aðild og fram eru komnar varakröfur. Ljóst er því að enn um sinn verður bið á því að endi sé bundinn á það álitaefni hvort Síminn eigi rétt á dráttarvöxtum vegna þess framlags sem honum var ákvarðað með úrskurði úrskurðarnefndar nr. 1/2007. Þá er þeirri spurningu einnig ósvarað ef ríkið verður dæmt til greiðslu dráttarvaxta, hvort ríkið eigi sjálft að greiða kröfuna, eða jöfnunarsjóður í samræmi við meginreglu fjarskiptalaga að fyrirtæki á fjarskiptamarkaði skipti kostnaði af alþjónustu á milli sín.

2.2. Umsókn Símans vegna almenningssíma

Þann 14. október s.l. barst umsókn frá Símanum um framlag úr jöfnunarsjóði vegna þeirra kvaðar á fyrirtækinu að reka almenningssíma. Samtals gerir fyrirtækið kröfu um

að fá greitt úr sjóðnum kr. 40.502.502 vegna reksturs almennings síma fyrir árin 2007-2011. Póst- og fjarskiptastofnun gerir ráð fyrir að niðurstaða stofnunarinnar liggi fyrir á fyrsta ársfjórðungi ársins 2012.

3. Yfirlit yfir álagningu á fjarskiptafyrirtæki

Neðangreindar upplýsingar eru unnar úr gögnum frá Fjársýslu ríkisins og sýna álagningu, breytingar, afskriftir, innheimtu og eftirstöðvar fyrir árið 2010.

3.1. Yfirlit yfir álagningu, breytingar, afskriftir og innheimtu á árinu 2010

Tafla 1

Kennitala	Nafn	Eftirst. 2009	Álagning	Breytingar	Afskriftir	Innheimta	Eftirst. 2010
690197-3169	Ábótinn ehf		12.621			(12.621)	0
481188-1219	Brimrún ehf		10.834			(10.834)	0
620399-2219	DVD-Margmiðlun ehf		20.700			(17.388)	3.312
610502-2530	EJS ehf		15.625			(15.625)	0
470200-2780	Equant á Íslandi ehf		12.500			(12.500)	0
580902-2190	Farice hf		566.898			(566.898)	0
561000-3520	Fjarski ehf		228.433			(228.433)	0
470905-1740	Fjarskipti ehf		10.252.726			(10.252.726)	0
570899-2289	Fjölnet hf		19.072			(19.072)	0
680292-2489	Fónn ehf		12.500			(181)	12.319
590900-2730	Gagnanet ehf	18.840					18.840
691206-3780	Gagnaveita Reykjavíkur ehf		796.693			(796.693)	0
690506-1140	Gagnaveita Skagafjarðar ehf		14.302			(14.302)	0
470277-0339	Garðaprójón ehf		16.604			(8.302)	8.302
560608-2090	GlobalCall ehf		25.089	(50.747)		25.658	0
551100-3240	Hátíðni hf	23.030	4.188			(27.218)	0
700395-2949	Hringiðan ehf/Vortex Inc.		34.758			(29.197)	5.561
620600-3690	IMC Ísland ehf		0	(12.000)		12.000	0
660595-2449	Internet á Íslandi hf		1.393			(1.393)	0
681201-2890	IP-fjarskipti ehf	5.068.992	1.557.588			(6.626.580)	0
600900-2770	Ipnet ehf		0	(81.250)		81.250	0
701296-6139	Íslandspóstur hf		5.857.828	(5.857.828)			0
420703-2360	Kapalkerfi ehf		12.500			(807)	11.693
550609-0290	Ljós og gagnaleiðari ehf		12.500			(12.500)	0
670199-2319	Ljósbraði ehf	10.411					10.411
501203-3350	Magus ehf	3.360			(3.360)		0
410305-1270	Martölvan ehf		980			(823)	157
460207-1690	Míla ehf		5.067.675	3.527.470		(8.595.145)	0
451101-2930	Nepal húgbúnaður ehf		14.357			(14.357)	0
450701-2620	Netsamskipti ehf	56.542	21.111			(74.275)	3.378
511095-2559	Neyðarlínan ohf		437.511			(437.511)	0
531205-0810	Nova ehf		1.864.207			(1.864.207)	0
531204-2390	Pósthúsið ehf		128.394	(128.394)			0
560305-1410	Radíó ehf, íslensk fjarskipti		12.500			(12.500)	0
701104-3070	SH-Hús ehf	3.250	0				3.250
470808-0550	Símafélagið ehf		4.812			(4.812)	0
500269-6779	Símenn hf		16.451.295	19.990.203		(16.451.295)	19.990.203
601200-2520	Skyggirnir hf upplýsingaþjónusta		100.000			(100.000)	0
590269-7199	Skýrr hf		80.424			(80.424)	0
430197-2319	Snerpa ehf	364.713	23.662	(218.499)		(169.876)	0
611201-2490	Softverk ehf		12.500			(5.317)	7.183
660702-2880	Tengir hf		128.037			(107.551)	20.486
430402-3740	Topp húsið		0	(55.707)		55.707	0
571201-2670	TSC ehf		6.566			(6.566)	0
700895-2549	Tölvu- og rafeindaþj. Suðurl ehf		11.500			(11.500)	0
690393-2989	Tölvun ehf, verkfræði-/tölvuþjón		16.676	118.162		(126.500)	8.338
411199-2749	Þekking - Tristan hf		50.946			(42.795)	8.151
691206-0840	Þjóðhagi ehf		24.671				24.671
		5.549.138	43.943.176	17.231.410	(3.360)	(46.584.109)	20.136.255

Álagning á Íslandspósts og Pósthúsið var felld niður enda stunda fyrirtækin ekki neina fjarskiptastarfsemi. Þær breytingar sem gerðar voru á álagningu jöfnunargjalds á Mílu

og Símann skýrast af endurákvörðunum skattayfirvalda. Í ljós kom að fyrirtækin höfðu við álagningu jöfnunargjalds fyrri ára talið fram lægri gjaldstofn heldur en þau höfðu gert varðandi framtal rekstrargjalds til Póst- og fjarskiptastofnunar, enda þótt um sama gjaldstofn sé að ræða. Sem vörsluaðili jöfnunarsjóð lítur PFS þetta misræmi í framtali fyrirtækjanna alvarlegum augum.

3.2. Staða jöfnunarsjóðs

Í töflu 2 er yfirlit yfir álagningu, breytingu, afskriftir, innheimtu og stöðu hvers árs:

Tafla 2

Ár	Est. í ársb.	Álagning	Breytingar	Afskriftir	Innheimta	Est. í árslok
Árið 2000		13.931.078			(9.818.302)	4.112.776
Árið 2001	4.112.776	14.860.992			(6.596.238)	12.377.530
Árið 2002	12.377.530	52.479.301	(5.489.029)	(66)	(40.900.639)	18.467.097
Árið 2003	18.467.097	51.436.749	(54.338.594)	(138.000)	(9.211.753)	6.215.499
Árið 2004	6.215.499	32.123.869	(12.465.059)	(690)	(25.330.489)	543.130
Árið 2005	543.130	30.906.483	(2.282.680)		(19.037.593)	10.129.340
Árið 2006	10.129.340	30.791.689	(9.715.385)		(27.661.746)	3.543.898
Árið 2007	3.543.898	24.179.956	(10.805.553)		(16.338.390)	579.911
Árið 2008	579.911	38.854.117	9.746.550		(48.466.272)	714.306
Árið 2009	714.306	259.543.168	(1.067.437)	(28.350)	(253.612.549)	5.549.138
Árið 2010	5.549.138	43.943.176	17.231.410	(3.360)	(46.584.109)	20.136.255
		593.050.578	(69.185.777)	(170.466)	(503.558.080)	

Í töflu 3 er yfirlit yfir tekjufærslur:

Tafla 3

Ár	Tekjufært	Gjaldf. afskr.	Framlag	Til ráðst.
Árið 2000.....	13.931.078		10.000.000	23.931.078
Árið 2001.....	14.860.992			14.860.992
Árið 2002.....	25.934.843	(66)		25.934.777
Árið 2003.....	18.015.584			18.015.584
Árið 2004.....	19.658.810	(690)		19.658.120
Árið 2005.....	28.623.803			28.623.803
Árið 2006.....	21.076.304			21.076.304
Árið 2007.....	13.374.403			13.374.403
Árið 2008.....	48.600.667			48.600.667
Árið 2009.....	258.475.731	(28.350)		258.447.381
Árið 2010.....	61.174.586	(3.360)		61.171.226
	523.726.801	(32.466)	10.000.000	533.694.335

Samþykkt framlög úr jöfnunarsjóði hafa verið eftirfarandi síðustu 11 árin samkvæmt gögnum Póst- og fjarskiptastofnunar: Neyðarlínan hefur fengið meginhluta framlagsins vegna reksturs neyðarþjónustu en Síminn hefur einu sinni fengið framlag úr sjóðnum.

Tafla 4

Ár	Framlög
Árið 2000.....	18.618.302
Árið 2001.....	20.496.000
Árið 2002.....	20.496.000
Árið 2003.....	23.889.600
Árið 2004.....	26.735.628
Árið 2005.....	25.440.000
Árið 2006.....	25.440.000
Árið 2007.....	192.921.277
Árið 2008.....	30.100.000
Árið 2009.....	33.371.618
Árið 2010.....	38.230.601
	<u>455.739.026</u>

Í töflu 4 kemur fram að samþykkt framlög úr jöfnunarsjóði hafa verið 455.739.026 kr. en álagt jöfnunargjald sjóðsins að viðbættu 10.000.000 kr. framlagi ríkisins hefur á sama tímabili numið 533.694.335 kr. Álagt jöfnunargjald á þessu 11 ára tímabili sem liðið er frá því að gjaldið var tekið upp er því 77.955.309 kr. umfram framlög úr sjóðnum.

4. Lokaorð

Eins og fram kemur hér að ofan þá er álagt jöfnunarsjóðsgjald frá því að gjaldið var tekið upp 77.955.309 kr. umfram framlög úr sjóðnum.

Samkvæmt 3. mgr. 22. gr. fjarskiptalaga skal fjárhæð vegna alþjónustu endurskoðuð árlega af Póst- og fjarskiptastofnun og niðurstaða þeirrar endurskoðunar ásamt tillögu um breytt gjaldhlutfall, ef þörf þykir, lögð fyrir ráðherra. Verði útgjöld hærri en nemur jöfnunargjöldum á árinu skal gjaldfæra þann mismun á skuldbindingar næsta árs. Verði fjárhæð jöfnunargjalda hærri en nemur útgjöldum á gjaldárinu skal afgangur fluttur til næsta árs.

Að mati PFS er það ekki hlutverk jöfnunarsjóðs að mynda inneign með þeim hætti sem átt hefur sér stað á undanförunum árum. Stofnunin hefur þó ekki hingað til viljað leggja til við ráðherra að álagningarprósenta verði lækkuð frá því sem nú er. Helgast það fyrst og fremst af þeim ágreiningi sem upp er við Símann varðandi það hvort jöfnunarsjóði sé skylt að greiða dráttarvexti af ákvörðunum framlagi til fyrirtækisins, sbr. umfjöllun í kafla 2.1.